

gik egentlig, som man siger, for Lud og koldt Vand. De kunde kun tigge og ellers leve af milde Gaver fra andre, navnlig fra milde Stiftelser, Hospitaler og i det helé fra Kirken.

Det er ikke saadan længer, det borgerlige Samfund har overtaget Forpligtelsen til at sørge for de Folk, som ikke sørge for sig selv. Nu er der to store Tanker, som bør være Drivhjulene i Meneskesamfundet, naar det skal leve lykkeligt. Den ene er at stræbe efter Retfærdighed, den anden at vise Barmhertighed. Den ene er ikke i Modstrid med den anden; om det skal gaa godt, maa de arbejde sammen. Det er jo nærmest Lovgivningens Sag at arbejde for Retfærdighed, for at ethvert Samfundsmedlem, Mand og Kvinde, kan komme til sin Ret. Men dette overflødiggør slet ikke Medlidenhed og Barmhertighed, der er Plads til dem ved Siden af. Man kalder dem i Reglen med et moderne Udtryk frivillig Understøttelse, men fra en kristelig Tankegang maa det betegnes som Barmhertighed. Der er i Forslagets § 18 taget Sigte paa at genoplive den fri kirkelige Fattigpleje, og paa dette Omraade skal Menighedsraadet være med i Forbindelse med Præsten. Det er en smuk Tanke, og jeg tror heller ikke, den er uudførlig. Det er ikke meget, den kirkelige Fattigpleje faar at arbejde med, men jeg tror, at den efterhaanden vil faa flere Midler, og at den paa ingen Maade vil være overflødig, hverken ved Siden af den kommunale Fattigpleje eller de fri Fattigkasser.

Derefter gaar jeg over til Afsnit IV, som tillægger Menighedsraadet Indflydelse ved Valget af Præster. Det er jo et af de brændende Stridsspørgsmaal. Nogle sige, at Raadene faa for lidt, andre, at de faa for meget. Jeg kan ikke skønne rettere, end at der ogsaa i dette Afsnit er taget fuldt og billigt Hensyn til alle Sider, navnlig til de tre Grupper; jeg har nævnt, Flertallet, Mindretallet og Præsten. Hvad Flertallet angaar, skal der jo afstemmes i Menighedsraadene, naar Ansøgningen kommer, og hvad Mindretallet angaar, gaar Afstemningen for sig paa den Maade, at det altid kan faa en af sine Folk indstillet. Præsten er der taget særligt Hensyn til derved, at Præsteembederne skulle deles i visse Grupper, og at Kandidaterne, de, som ere oplærte til Præster, som have faaet deres Uddannelse og taget deres Eksamen, ogsaa blive delte i Grupper. Der er to Principper, som gøre sig gældende ved Besættelsen af alle Embeder, ogsaa

Præsteembederne, det ene er Aldersreglen, Anciennitetsreglen, som den hedder, og det andet er Valgretten. Hidtil har Aldersreglen nærmest været den gældende, de unge Kandidater begynde ovre ved Vesterhavet og ende ved Øresund, de rykke frem fra de smaa Embeder til de større; hvis de da ikke dratte af under Vejs af den ene eller den anden Grund, er det Reglen, at de efter visse Aars Forløb naa frem til bedre og bedre Kaar. Denne Regel fraviges noget nu, hvilket hænger sammen med, at Menighederne efterhaanden have fundet paa — det er for øvrigt meget naturligt — at sende Deputationer til Ministeren, naar der indtræder Embedsledigheder, for at bede om at faa en eller anden bestemt Præst, som de gerne ville have. Bedre var det, om Menigheden selv fik Indflydelse ved Præsteembedernes Besættelse, saa at de ikke behøvede at gaa Tigtergang, men kunde øve deres Ret gennem Menighedsraad. Jeg skal ikke komme ind paa en nøjere Omtale deraf, men kun erindre om, at Embederne deles i Forhold til Størrelsen, og at Kandidaterne deles i Forhold til deres Eksamen, deres Uddannelse, Alder og alle de øvrige Hensyn, der bliver at tage, saa at Ministeren straks lægger de Ansøgninger til Side, der slet ikke kunne komme i Betragtning, og kun sender de øvrige til Menighedsraadene, der saa indstille 3 efter visse givne Regler, hvorved baade Flertallets og Mindretallets Ret varetages. Dette synes mig at være fuldt tilfredsstillende. Alt i alt synes jeg, at Forslagene tage et billigt Hensyn til alle vedkommende Parter. Jeg tror, det er paa høje Tid, at vi komme saa langt frem, at det store Flertal inden for Folkekirken faar Lov til at lukke Munden op og tale med, ellers vil Ligegyldighed brede sig, og det vil blive til Skade for hele Folkesamfundet og særlig for den levende kristelige Menighed inden for Folkekirken. Det er efter min Mening paa høje Tid, at der indrømmes Sognebeboerne nogen Myndighed, og den, der her foreslaas, er ikke for stor; den er egentlig i alle Spørgsmaal kun raadgivende. Vil man sammenligne Menighedsraadene med noget tilsvarende i vort borgerlige Liv, maatte det nærmest være med Proviensalstænderne i Trediveerne i forrige Aarhundrede. De havde deres store Betydning for Udviklingen og ikke mindst med Hensyn til den politiske Frihed, vi fik i 1849. Det er noget lignende, der her foreslaas, paa alle Omraader er der kun Tale om Raadgivning. Det er det mindste, der kan for-